

**Magyar Agrár- és Élettudományi
Egyetem
Szent István Campus
Vadgazdálkodási és Természetvédelmi
Intézet
Természetvédelmi mérnök alapképzési
szak**

**A tartós szegfű (*Dianthus diutinus*) cönológiai viszonyainak
vizsgálata**

**Belső konzulens:
Molnár Ábel Péter
Biológiatudományi Doktori Iskola
VTI Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék**

**Külső konzulens:
Mile Orsolya
Természetvédelmi referens
Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság**

**Készítette:
Csillag István**

Gödöllő

2023

A dolgozat fő célja, hogy bemutassa tartós szegfű cönológiai viszonyait egy olyan területen, ahol a kitelepítések után képes volt fennmaradni, illetve szaporodni. A szakirodalmi rész célja, hogy részletesen felveze a faj élőhelyének jellemzését (amely nagyban köthető a cönológiai felvezetéséhez, hiszen így kaphatunk egy előzetes képet a növényvilágot illetően), rendszertanát, alaktanát, biológiai jellemzőit, ökológiai igényeit, elterjedését és azt a projektet, amelynek köszönhetően többszörösére növekedett a faj állománya. A LIFE projekt méghozzá ott valósult meg, ahol a felvételezéseimet végeztem, illetve további olyan helyszíneken is, ahol jelen van a faj, ezért ennek bemutatását kihagyhatatlannak találtam. A LIFE projekt után azonban a tartós szegfű állomány folyamatosan csökken, ami a kedvezőtlen időjárási viszonyok, főként a tavaszi aszályok hatása miatt valószínűsíthető.

A tartós szegfű (*Dianthus diutinus*) egy fokozottan védett pannon endemikus növényfaj, melynek természetvédelmi értéke 250 000 forint. A szegfűfélék (*Caryophyllaceae*) családjába tartozik. A tartós szegfű egy évelő lágyszárú növény, amelynek termete 40-60 cm. Szára vékony, teljes egészében hamvasszürke. Levelei szálasak, szélük ép, csúcsuk kihegyezett és tövükön levélhüvelyé összenőttek. Rózsaszín szirmai fogacskás végűek, kopaszok 5-8 mm hosszúak. Termése sokmagvú fogakkal nyíló tok. Rozetta (tőlevélrózsa) stádiumban vészeli át a telet. Hasonlít az egyik rokonfajára a magyar szegfűre, ami miatt még a botanikusok is pár esetben összekeverték. Nevét a hosszan tartó virágzási időszakának köszönhetően kapta. Magyarországi elterjedése a Duna-Tisza közére éleződik ki, máshol nem fordul elő. Élőhelye a nyílt homokpusztagyepek. Állományának lecsökkenése több befolyásoló tényező miatt következett be például az idegenhonos, inváziós fajok agresszív terjedése okán. A LIFE projekt nagyban hozzájárult ahhoz, hogy bizonyos veszélyeztető tényezők kiküszöbölésre kerüljenek, illetve ahhoz, hogy a faj fennmaradási esélyeit növelje. A cönológiai felvételezések előtt alkalmam volt megismerni az élőhelyet, ami könnyebbé tette a vizsgálataim elvégzését. 2022-ben tíz 2*2 m-es kvadrátot jelöltem ki a Tartós szegfű tanösvényen és környékén a projekt során kitelepített foltokban. 2023-ban ezt megismételtem az első öt kvadrát esetén, illetve még öt olyan kvadrátot jelöltem ki a kitelepítési helyszíneken, amelyekben nincsenek tartós szegfű példányok. A felvételezést úgy végeztem el, hogy kvadrátokon belül meghatároztam az összes növényfajt és százalékosan megbecsültem a hozzájuk tartozó borítási értékeket majd az ebből származó adataimat a Borhidi-féle skála alapján vizsgáltam meg. Az eredmények részben előzetesen szükségesnek találtam a vizsgált területet egységekre bontani a könnyebb átláthatóság érdekében. Az eredmények alapján elmondható, hogy a kvadrátokban a honos kompetitor fajok (C) uralkodnak és ezek közül is a magyar csenkesz (*Festuca vaginata*) a fő

társulás alkotó taxon. Ezen felül érdemes megemlíteni az ugyancsak természetes kompetitor (C) kunkorgó árvalányhaját (*Stipa capillata*) és a specialista (S) homoki árvalányhaját, amelyek a csenkeszfaj mellett szintén társulás alkotó fajok. A táblázatok első kvadrátjaiban szereplő nitrogénigény alapján versenyelőnyt élvező fajok nem másak, mint a steril, szélsőségesen tápanyagszegény helyek növényei. A felvételezések öt védett edényes, egy fokozottan védett és egy védett zuzmófajt is magukba foglalnak. A tartós szegfű az eredmények és értékelésük részben szereplő táblázatok kvadrátjaiban nem mutatott nagy változásokat.